

Postbus 55  
8200 AB Lelystad

*Telefoon*  
(0320)-265265  
*Fax*  
(0320)-265260  
*E-mail*  
provincie@Flevoland.nl  
*Website*  
www.flevoland.nl

Faunabeheereenheid Flevoland

Hopweg 21  
8314 PX BANT



*Verzenddatum*  
25 februari 2017

*Bijlagen*

*Uw kenmerk*

*Ons kenmerk*  
1696897

*Onderwerp*

Flora- en faunawet: ontheffing artikel 68 voor het afschot van hazen in de Noordoostpolder

Geachte

Op 23 december 2014 hebben wij van u een aanvraag voor een ontheffing ontvangen in het kader van artikel 68 van de Flora- en faunawet. De aanvraag betreft afschot van hazen met het geweer om schade aan suikerbieten en vollegrondsgroenten in de Noordoostpolder te voorkomen. Hierbij ontvangt u de gevraagde ontheffing. Vanwege de jaarlijks terugkerende schade wordt deze ontheffing verleend voor een periode van 5 jaar.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,  
de secretaris, de voorzitter,

Mr. Drs. T. van der Wal

A. Gijsberts

Afschrift aan: Stichting De Faunabescherming

*Inlichtingen bij*

*Doorkiesnummer*

*Bezoekadres*  
Visarenddreef 1  
Lelystad

Beschikking van GEDEPUTEERDE STATEN VAN FLEVOLAND op een verzoek voor een ontheffing op grond van artikel 68 van de Flora- en faunawet;

#### Inhoudsopgave

- A. Onderwerp aanvraag
- B. Wettelijk kader
- C. Beleidsuitgangspunten bij de beoordeling
- D. Inhoudelijke beoordeling
- E. Advies Faunafonds
- F. Besluit tot gedeeltelijk verlenen van de ontheffing
- G. Kennisgeving en afschriften
- H. Bezwaar
- I. Ondertekening

#### **A. Onderwerp aanvraag**

Op 20 december 2013 hebben wij van de heer Menkveld, secretaris van de Stichting Faunabeheereenheid Flevoland, een aanvraag ontvangen voor een ontheffing op grond van artikel 68 van de Flora- en faunawet voor het bestrijden van hazen met behulp van het geweer en kunstlicht in de gemeenten Noordoostpolder en Urk ter voorkoming van belangrijke schade aan suikerbieten en vollegrondsgroenten gedurende de periode van 1 januari t/m 15 oktober wanneer preventieve maatregelen niet afdoende blijken.

#### **B. Wettelijk kader**

De Flora- en faunawet (hierna Ffwet) is het wettelijk kader voor de soortbescherming van in Nederland in het wild levende planten en dieren. In overeenstemming met artikel 4, eerste lid, onderdeel a van de Ffwet zijn alle van nature in Nederland voorkomende zoogdieren (met enkele uitzonderingen) aangemerkt als beschermde inheemse diersoorten. In de Bekendmaking lijsten beschermde inheemse diersoorten 2013<sup>1</sup> wordt de haas (*Lepus europeus*) vermeld als van nature in Nederland voorkomend. Onder de algemene verbodsbepalingen betreffende beschermde inheemse diersoorten van de Ffwet vermeldt artikel 9, dat het verboden is dieren, behorende tot diersoorten, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen. Volgens artikel 10 is het daarnaast verboden deze dieren opzettelijk te verontrusten. In artikel 65, eerste lid, onderdeel b is bepaald, dat bij algemene maatregel van bestuur soorten aangewezen kunnen worden, die in delen van het land schade aanrichten. In het Besluit beheer en schadebestrijding dieren is de haas op de provinciale vrijstellingslijst geplaatst vanwege het veelvuldig aanrichten van belangrijke schade aan verschillende landbouwgewassen en vollegrondsgroenten.<sup>2</sup> In overeenstemming met artikel 68, eerste lid, onderdeel c hebben Gedeputeerde Staten de bevoegdheid om ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren, een ontheffing te verlenen van het bepaalde in onder andere artikel 9, mits er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort. Artikel 72, vijfde lid van de Ffwet bepaalt dat het bij de uitoefening van het beheer en de schadebestrijding verboden is dieren te doden met andere dan in het Besluit beheer en schadebestrijding genoemde middelen (hierna Besluit). Artikel 5, eerste lid van het Besluit vermeldt de middelen waarmee dieren mogen worden gevangen of gedood. Hierin worden geweren (onderdeel a) en kunstmatige lichtbronnen (onderdeel j) genoemd. In artikel 68, eerste lid van de Ffwet is tevens bepaald dat Gedeputeerde Staten ontheffing mogen verlenen van het krachtens artikel 72, vijfde lid gestelde, wanneer het een van de eerder genoemde belangen betreft. Omdat de haas een wildsoort is stonden de bepalingen betreffende beheer en

<sup>1</sup> Mededeling van de Staatsecretaris van Economische Zaken van 25 maart 2013, nr. 13030897, Staatscourant 2013, 8498

<sup>2</sup> Besluit van 28 november 2000, houdende regels voor beheer en de bestrijding van schade aangericht door dieren, Staatsblad, jrg. 2000, nr. 521

schadebestrijding uit de Flora- en faunawet tot voor kort op gespannen voet met de Benelux-overeenkomst op het gebied van de jacht en de vogelbescherming. Door de beschikking van het Benelux Comité van Ministers tot instemming met de toepassing van artikel 13, lid 1 van de Benelux-overeenkomst van 5 maart 2014 met kenmerk M(2014)3 heeft Nederland de toestemming verkregen om af te wijken van de overeenkomst voor zover dit nodig is in het voorkomen van schade.

### **C. Beleidsuitgangspunten bij de beoordeling**

#### **Verordening beheer en schadebestrijding dieren Flevoland<sup>3</sup>**

In artikel 3, tweede lid van deze provinciale verordening is aan grondgebruikers vrijstelling verleend van het verbod op het opzettelijk verontrusten van een aantal beschermde inheemse diersoorten (artikel 10 van de Ffwet) op hun gronden in Flevoland. In bijlage 1 bij deze verordening, waarin alle soorten staan vermeld waarvoor deze vrijstelling geldt, is de haas opgenomen. Hiermee hebben Provinciale Staten invulling gegeven aan hun bevoegdheid op basis van artikel 65, vierde lid van de Ffwet. Grondeigenaren mogen hazen dan ook actief verjagen van hun landbouwpercelen bij dreigende schade.

#### **Nota Flora- & Fauna Flevoland**

In de Nota Flora & Fauna Flevoland<sup>4</sup> is als algemene beleidsregel opgenomen, dat - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren - op voorhand ontheffing krachtens artikel 68 van de Ffwet verleend kan worden voor het doden van een soort,

- A. die in tenminste twee van de vijf voorgaande jaren belangrijke schade in Flevoland heeft veroorzaakt, of
- B. waarvoor in tenminste drie van de vijf voorafgaande jaren ontheffing is verleend ten behoeve van dit belang,
- C. mits uit de populatiegegevens van de soort blijkt dat de instandhouding van de betreffende soort niet in het geding komt.

Onder belangrijke schade aan gewassen verstaan GS conform landelijke jurisprudentie een lagere geldelijke opbrengst door toedoen van dieren die niet gedood mogen worden van minimaal € 250,- per geval.

#### **Faunabeheerplan**

Het Faunabeheerplan 2014-2018, dat door Gedeputeerde Staten op 4 juni 2014 is goedgekeurd, richt zich op het voorkomen en beperken van schade. Voor suikerbieten en volleggrondsteelt wordt ingezet op verjaging met akoestische middelen en regelmatige verontrusting. Uitrasteren vergt namelijk te hoge investeringskosten in relatie tot de opbrengsten van deze gewassen (geen permanente teelten). Wanneer verontrusting niet werkt kan bestrijden van schade door afschot noodzakelijk zijn. Over de effectiviteit van beheersmaatregelen vermeldt het faunabeheerplan:

*In de afgelopen beheerperiode is in de praktijk gebleken dat de inzet van alleen preventieve (akoestische) middelen niet leidt tot effectieve voorkoming van belangrijke schade aan gewassen. De middelen werken vaak voor een korte duur. Op basis van ervaringen uit de afgelopen beheerperiode verwacht de FBE dat bij inzet van ondersteunend afschot het gewenste resultaat van de maatregelen het meest optimaal is.*

---

<sup>3</sup> PS besluit van 6 februari 2003. Opgenomen als bijlage II in de Nota Flora & Fauna Flevoland

## D. Inhoudelijke beoordeling

### Belangrijke schade

Uit de gegevens van het Faunafonds blijkt dat er in de periode van 2009 tot en met 2013 (bijna) jaarlijks schades in de Noordoostpolder zijn getaxeerd (zie tabel 1). Het gemiddelde schadebedrag is € 2.042 per geval, hetgeen aanzienlijk is.

Tabel 1: Schadecijfers veroorzaakt door hazen in de Noordoostpolder

Jaartal	2009	2010	2011	2012	2013
Totale schade veroorzaakt door hazen	€ 15.555	€ 6.912	€ 8.492	€ 2.809	€ 0
Aantal schadegevallen	7	2	5	4	0
Gewas	Suikerbiet en groenten	Suikerbiet en overige akkerbouwgewassen	Suikerbiet en groenten	Suikerbiet	

Uit het Handboek Faunaschade van het Faunafonds blijkt dat vraatschade door hazen aan bieten in de kiemperiode, het zogenaamde “vierbladstadium”, snel tot een groot opbrengstverlies leidt. Een gering aantal hazen kan in dit stadium (veertien dagen in mei) een zeer aanzienlijke schade aanrichten. Vandaar dat de aanvraag betrekking heeft op een periode die mede deze maand beslaat.

### Geen andere bevredigende oplossing

Uit de schadecijfers van het Faunafonds blijkt dat de schade zich van jaar tot jaar op verschillende plaatsen in de polder voordoet. Uitrasteren van mogelijke de schadepercelen is daarmee niet effectief. Hierboven is al aangegeven dat de inzet van akoestische middelen alleen geen blijvende effectiviteit heeft.

### Staat van instandhouding

De haas is een wildsoort waarop de jacht jaarlijks geopend is van 15 oktober tot en met 31 december. De voorjaarstand van de haas (d.w.z. na afloop van het jachtseizoen) lag in de periode 2007-2012 in de Noordoostpolder tussen de 2400 en 3500 hazen waarbij door de jaren heen sprake is van afwisselend toe- en afname. In dezelfde periode zijn er jaarlijks tussen de 1400 en 2300 hazen geschoten tijdens het jachtseizoen. In het belang van schadebestrijding zijn er buiten het jachtseizoen in totaal 183 dieren geschoten in de periode 2008-2012, wat neerkomt op gemiddeld 37 hazen per jaar. Door schadebestrijding komt de gunstige stand van de haas in de Noordoostpolder niet in gevaar.

### Gebruik ontheffing voorgaande jaren

Van de faunabeheereenheid hebben wij gegevens ontvangen over het gebruik van de ontheffing over de voorgaande jaren. Deze gegevens staan vermeld in tabel 2. Hoewel schade niet in alle gevallen kon worden voorkomen is het gebruik van de ontheffing op diverse plaatsen wel effectief gebleken (er is op meer plaatsen schadebestrijding uitgevoerd dan er schadegevallen gemeld zijn).

Tabel 2: Gebruik van de ontheffing in voorgaande jaren

Jaar	Aantal maal dat verjaagd is	Aantal geschoten dieren tijdens verjagen
2008	16x bieten 6x groenten	34
2009	17x bieten 6x groenten	48
2010	11x bieten 2x groenten	29
2011	11x bieten 2x groenten	21
2012	23x bieten 5x groenten	51
2013	nvt	0

**Plaats van inzet**

De inzet beperkt zich tot de gemeenten Noordoostpolder en Urk, omdat alleen hier schade als gevolg van hazen optreedt. Gerichte verjaging met ondersteunend afschot zal alleen geschieden ter plaatse van schadepercelen.

**Uitvoerders**

De ontheffing wordt aangevraagd voor de faunabeheerders van Stichting WBE Flevoland, dat als uitvoerend orgaan functioneert van de Stichting Faunabeheereenheid Flevoland.

**Middelen**

De aanvraag betreft het verjagen met ondersteunend afschot met het geweer van een uur voor zonsopkomst tot een uur na zonsondergang en afschot met het geweer en kunstlicht van een half uur na zonsondergang tot een half uur voor zonsopkomst.

**Periode**

De ontheffing wordt aangevraagd voor een periode van 5 jaar van 1 januari 2015 tot 15 oktober 2019.

**Overwegingen**

Er zijn geen cijfers bekend over het daadwerkelijk gebruik van kunstlicht. Uit onderling overleg met de Faunabeheereenheid is gebleken dat kunstlicht vooral wordt toegepast in het voorjaar. Hazen komen dan soms geconcentreerd voor op een bepaald perceel wat eerder is ingezaaid dan andere percelen in de omgeving. Naar onze mening moet het mogelijk zijn de hazen overdag te schieten daar in het voorjaar nog relatief weinig dekking voorhanden is. Verder schijnen hazen vooral bij een droog voorjaar nog al eens groenten aan te vreten om hun dorst te lessen. Grondeigenaren zouden bij een droog voorjaar kunnen overwegen om preventief water (eventueel met wat suiker) aan te bieden, op de randen van het ingezaaide perceel, om dit gedrag te voorkomen. Er wordt vooralsnog geen ontheffing afgegeven voor het gebruik van kunstlicht bij het afschot van hazen. Mocht dit tot onwerkbaar situaties leiden dan kan wijziging van de ontheffing worden aangevraagd, dit zal dan wel onderbouwd dienen te gebeuren. De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 januari tot 15 oktober. Van de maanden januari tot april en augustus tot januari zijn er echter geen schadecijfers bekend in de afgelopen 5 jaar. Noch heeft er (afgezien van de jacht in het najaar) afschot plaatsgevonden in deze maanden. De ontheffing wordt daarom afgegeven voor de periode van 1 april tot 1 augustus.

## E. Advies Faunafonds

Het Faunafonds stemt in met het afgeven van de ontheffing en geeft het advies om gebruik van de ontheffing wat betreft schadebestrijding op gronden met vollegrondsgroenten te verlengen tot 15 oktober. Bij navraag over het advies kon het Faunafonds geen schadecijfers of andere gegevens verstrekken waaruit blijkt dat er schadebestrijding nodig is en/of heeft plaatsgevonden in de Noordoostpolder in de periode van augustus tot 15 oktober in de afgelopen jaren. Wij volgen het advies daarom niet op.

## F. Besluit

GEDEPUTEERDE STATEN VAN FLEVOLAND

HEBBEN BESLOTEN

Op grond van artikel 68 van de Flora- en faunawet,  
En gelet op de artikelen 9, 10 en 72, vijfde lid van de Flora- en faunawet,

Daarbij overwegende dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat ter bestrijding en beperking van belangrijke schade veroorzaakt door hazen aan suikerbieten en vollegrondsgroenten in de Noordoostpolder,

En het Faunafonds gehoord hebbende,

AAN

Stichting Faunabeheereenheid Flevoland te Bant

ONTHEFFING TE VERLENEN

Aan de faunabeheerders in dienst van Stichting W.B.E. Flevoland voor het doden van hazen met behulp van het geweer ter voorkoming van belangrijke schade aan suikerbieten en vollegrondsgroenten in de gemeenten Urk en Noordoostpolder

En deze ontheffing van kracht te verklaren van 1 april 2015 tot 1 augustus 2019.

## Algemene voorwaarden

1. Vierentwintig uur voordat er gebruik van de ontheffing wordt gemaakt, dient dit gemeld te worden via het e-mailadres [faunamelding@ofgv.nl](mailto:faunamelding@ofgv.nl) onder vermelding van naam en telefoonnummer faunabeheerder en jachtaktehouder, perceelnummer, tijdstip(pen), uitgevoerde preventieve maatregelen en aard van voorgenomen handelingen. Voor vervolgacties dient opnieuw een melding gedaan te worden.
2. Het gebruik van de ontheffing is voorbehouden aan de faunabeheerders in dienst van de Stichting W.B.E. Flevoland. Voordat gebruik van deze ontheffing kan worden gemaakt door de faunabeheerders dienen zij te worden geïnstrueerd over de verplichtingen en beperkingen van deze ontheffing.
3. In afwijking van het voorgaande voorschrift mag de faunabeheerder zich bij acties laten ondersteunen door maximaal 1 jachtaktehouder. De faunabeheerder is verantwoordelijk voor het toezicht op de jachtaktehouder die hem assisteert. De faunabeheerder instrueert de jachtaktehouder over de verplichtingen en beperkingen van deze ontheffing. De jachtaktehouder mag het perceel pas verlaten nadat de faunabeheerder zich vergewist heeft van het soort en aantal geschoten dieren.

4. De jachtaktehouder ontvangt van de faunabeheerder voor de duur van de ondersteuning een gewaarmerkte kopie van deze ontheffing.
5. Op de naleving van het in of krachtens de wet gestelde wordt toezicht gehouden door o.a. de politie of daartoe door de provincie aangewezen ambtenaren. De houder van de ontheffing moet ter plaatse waar deze een der handelingen verricht waartoe de ontheffing strekt, aan genoemde toezichthouders op eerste aanvraag onmiddellijk (een kopie van) de ontheffing en een legitimatiebewijs tonen.
6. De houder van de ontheffing brengt maandelijks verslag uit aan de provincie Flevoland over de wijze waarop van de ontheffing gebruik is gemaakt. Het verslag bevat in ieder geval een registratie van de plaats, de tijd en het effect van het gebruik van de ontheffing. Tevens wordt het aantal gedode hazen per actie vermeld.

#### **Specifieke voorwaarden**

1. Afschot is toegestaan vanaf een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang.
2. Afschot mag alleen op schadepercelen plaats te vinden.
3. Van deze ontheffing kan slechts gebruik worden gemaakt nadat preferentief tenminste een akoestisch middel (bv knalapparaat) en een visueel middel (bv. schriklint, flash harry) is ingezet. De preventieve maatregelen dienen doelmatig te worden ingezet en zichtbaar aanwezig te zijn.
4. Het gebruik van deze ontheffing is enkel toegestaan in de periode van 1 april tot 1 augustus.

#### **Overige bepalingen**

Deze ontheffing kan op grond van de criteria genoemd in artikel 80 van de Flora- en Faunawet worden gewijzigd/ingetrokken.

#### **G. Kennisgeving en afschriften**

Een mededeling van dit besluit zal zo spoedig mogelijk geplaatst worden in de huis-aan-huisbladen Flevopost NOP en Urk. Een afschrift van dit besluit wordt door ons verzonden aan:

- De Minister van Economische Zaken
- Het bestuur van het Faunafonds
- De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Noordoostpolder en Urk
- Stichting De Faunabescherming
- Dierenbescherming Nederland
- De Koninklijke Jagersvereniging
- Het hoofd van team Water, Bodem en Natuur van de Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek
- Regiopolitie Flevoland
- NVWA

#### **H. Bezwaar**

Tegen dit besluit kunt u binnen zes weken na datum van verzending van deze brief schriftelijk bij ons bezwaar maken. Uw bezwaarschrift dient ondertekend te zijn en voorzien van uw naam en adres, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar. Nadere informatie over de bezwaarprocedure treft u aan in het hierna volgende informatieblad.

## I. Ondertekening

Lelystad,

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,  
de secretaris, de voorzitter,

Mr. Drs. T. van der Wal

L. Verbeek



## Informatieblad bezwaarprocedure Gedeputeerde Staten van Flevoland

### Bezwaar

Tegen onze besluiten kunt u op grond van artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht binnen zes weken na datum van verzending ervan bij ons schriftelijk bezwaar maken. Uw bezwaarschrift dient ondertekend en voorzien te zijn van uw naam en adres, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar.

### Verzoek om voorlopige voorziening

Wanneer u van mening bent dat, in afwachting van de behandeling van uw bezwaarschrift, een voorlopige voorziening moet worden getroffen, kunt u een verzoek daartoe indienen bij de voorzieningenrechter. Het adres is Rechtbank Midden-Nederland, Afdeling Bestuursrecht, voorlopige voorzieningen, Postbus 16005, 3500 DA Utrecht. Uw verzoek om voorlopige voorziening wordt pas in behandeling genomen wanneer u griffierecht heeft betaald. De rechtbank laat u weten hoe hoog het griffierecht is en op welke wijze u dit kunt overmaken.

### Over slaan van de bezwaarschriftenprocedure

Op grond van artikel 7:1a van de Algemene wet bestuursrecht kunt u in uw bezwaarschrift aangeven dat u de bezwaarschriftenprocedure wilt overslaan en rechtstreeks in beroep wilt gaan bij de bestuursrechter. In artikel 7:1 a tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht is bepaald dat wij een dergelijk verzoek in ieder geval moeten afwijzen wanneer: A) het bezwaarschrift is gericht tegen het niet op tijd nemen van een besluit. B) tegen het besluit door een andere belanghebbende ook een ander bezwaarschrift is ingediend waarin zo' n verzoek niet is gedaan en dit bezwaarschrift ontvankelijk is. Wij stemmen alleen in met het verzoek om de bezwaarschriftenprocedure over te slaan, wanneer de zaak daarvoor geschikt is. Wanneer dit het geval is, zenden wij het bezwaarschrift door aan de bevoegde rechter.

### Proceskostenvergoeding

Tot slot wijzen wij u er nog op dat u op grond van artikel 7:15, tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht bij ons - voordat wij een besluit hebben genomen op uw bezwaarschrift - een verzoek kunt indienen om de kosten die u redelijkerwijs in verband met de behandeling van uw bezwaarschrift moet maken, te vergoeden. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om kosten van rechtsbijstand, kosten van een getuige/deskundige; reis- en verblijfkosten, kosten van uittreksels uit openbare registers, telefoongesprekken. Bij het indienen van zo'n verzoek moet u het bedrag van de vergoeding aangeven en stukken overleggen waaruit blijkt dat u deze kosten daadwerkelijk heeft gemaakt. Bij het besluit dat wij op het bezwaarschrift nemen, wordt tegelijkertijd een besluit genomen op een ingediend verzoek om vergoeding van de kosten.